

TGOJ Busstation Öbergs Kiosk

Byggår 1946-1947 Ägare Erik och Britta Öberg

Kommentarer via Facebook på sista sidan

ArkivDigital
Din nyckel till historisk kunskap

Bilden tillhör ArkivDigital (www.arkivdigital.se) och är en skanning av en provkopia (råkopia). ArkivDigital har flera miljoner liknande bebyggelsebilder från hela Sverige. Du får publicera enstaka bilder om du låter denna text stå kvar.

Bilden ovan: Del av flygfoto taget 1978.

Bilden bredvid: På "ljugarbänken" i kvällssolen: Ulla Källman, Inga Nilsson och Gertie Jansson (Andersson). Kortet från Gertie Andersson.

Historik

Busstationen var en träffpunkt på 50-60-talen för alla, i synnerhet ungdomarna. Den byggdes 1946-47 av Erik och Britta Öberg.

Först var här kiosk med källare under. Man hade lucka i golvet ner till förrådet. Sedan byggdes kiosken till med väntrum. Busschaufförerna hade leveranser till kiosken och bussgodis med sig hit. De hjälpte Britta att lasta in.

Numera är det ingen vacker syn, men fyller sin funktion som vindskydd i väntan på bussen.

Del av foto från Arkiv Digital, Här ser man var kiosken var placerad mitt emot Berggrens.

TGOJ Tågstation

Stationsområdet ca 1975

Byggår: 1870-tal. Järnvägen invigdes 1877
Ägare TGOJ

Stationen hade telefonnummer Stigtomta 7.

Stationen var ett naturligt centrum i socknen och härifrån knöts bebyggelse och verksamhet och samhället växte. Då vi för några år sedan hade vandring på Skolvägen berättades om hur köerna ringlade långa från stationen och upp till homeopatiska instituet på lördagarna då folk kom från hela Sörmland för att få hjälp med sina åkommor.

Gösta Engström berättar: Thorild Källmans farfar var stationskarl, en liten man som var noga med att sköta allt.

John Johnsson (JoJo) med familj bodde på övervåningen. Han skötte växlar och vinkade in och av tågen. JoJo åkte också till Larslund (på dressin) och skötte de växlar också.

Biljettkassör fanns också bakom luckan i väntrummet, gods klarerades också. JoJo anlade en liten golfbana i grönområdet. I detta grönområde/björkhage fanns en enkel dansbana i början av 1900-talet.

Gunnar Karlssons far var banvakt och bodde på andra sidan spåren.

Vid vandringen 2008 berättade sista hyresgästen Arvidsson om järnvägens historia, se separat blad.

Stationshuset revs december 2007. De som rev hade bl a glömt att stänga av strömmen, enligt Gösta Engström

Hallavägen, nedfart till station, 2017, Eva Sandström

Anteckningar och insamling gjorda av Curt och Birgit Oscarsson. Gösta Engström intervjuades av Eva Sandström som också sammanställtt materialet.

Avskrift från samhällsvandringen 2008 med justeringar/Mikael Wingren 2020

Gösta Engström berättar för Eva Sandström, september 2008:

Busstation

Kiosk fanns först och sen byggdes till väntrum. Sen togs väntrummet bort. Det fanns en invändig trapp i kiosken ner till en källare.

Busschaufförerna stannade till hos Britta och hjälpte henne med tyngre saker när hon senare blev ensam.

En lärare och Kalle Björklund och Gösta Engström körde bussarna till skolan. Det var bostadsbrist i början på 60-talet så att det var många som sökte jobb när skolskjutsarna skulle tillsättas. Gösta fick det. Bussarna blev större, bl a köpte man en bensindriven Volvo, vilken kördes av Kalle Björklund. Den blev för dyr och man köpte sen en buss från Örebrotrakten tillsammans med Christian Falkeborn och Yngve Larsson. Den bussen hade bara gått ett litet antal mil, Mercedes-buss, 30-40 platser. Den körde Gösta. Sen dröjde det inte förrän det var dags att byta igen. Det blev en Scania och den fanns kvar tills Gösta slutade.

Turerna var först elever till Borgmästarhagsskolan, senare till Oppebyskolan. Från Borgmästarhagsskolan togs maten till Stigtomta med tillbaka senast 10 skulle maten vara där. Körningar till Bärsta, Fjällskär, Bärbo och Mjälånäs. Det gällde att man höll reda på tiderna exakt så att eleverna kom med och inte blev kvar. Man måste känna igen dem också.

Stigtomta station.

1877 invigdes järnvägen. Vissa hållplatser fanns utöver de ordinarie stationerna. Cykel i sista minuten Berggrensgatan ner och Göran Engström var ofta sist, tåget väntade och man slängde ifrån sig cykeln för att hinna.

John Sandström berättade om uttrycket ”stopp sa pumparn”. Där järnvägen går över ån vid Vrena fanns en pumpstation där ångloket skulle fylla på vatten. Ett rör gick upp och det var viktigt att tåget stannade exakt under för påfyllningen. Den som skötte pumpen kallades pumpare och hans uttryck var alltså ”stopp sa pumparn”. Johns mor, Elin Sandström, använde det när hon fick kaffe ihällt i koppen och tyckte att det räckte.

Det fanns på fler ställen sådana pumpstationer fortsätter Gösta.

Stationen revs 2007. Foton finns från det tillfället, tagna av John. De som rev hade bl a glömt att stänga av strömmen.

Stationskarlar var bl a Källman och John Johnsson kallad Jojo. Källman var mest vid stationen och åkte inte ut så mycket på linjen. Det var troligen Torild Källmans farfar på 30-talet. Vid tågmöten var det persontågen som fick gå in på sidospåret och de stora malmtågen fick företräde. De hade ju svårt att stanna när de fått upp farten med sin tunga last. Det fanns ett ställverk som vevades. Man var också tvungen att hålla växlar i skick och isfria. Jojo skötte både växlar och station, alltihop. Han bodde också i kåken. Han var först stationskarl och blev sen Stationsinspektör, stins, steg i graderna. Han var också i Larslund och fick då åka med tågen dit ”på nåt konstigt vis” säger Gösta. En stationskarl bodde på Nykyrkavägen 17, Furuliden, Knut Edwin Wetterberg. En biljettförsäljare fanns också. Man var alltid två personer när tågen kom och gick. En banvakt Karlsson bodde då vid banvaktsstugan på andra sidan järnvägsövergången på höger sida. Det var Gunnar Karlssons far (Gunnar i Konsum). Senare byggde de hus uppe i samhället. Banvakterna hade var sin sträcka att övervaka så att

allt var i ordning. De åkte på cykeldressiner på järnvägen. Dessa kunde de lyfta av spåret när tågen var i annalkande. Stickspår fanns från TGOJ-banan till de olika grustagen på Larslunds- respektive Stigtomtalmalen. Där fick man växla själv och kolla rälsen. De åkte ner med tomma vagnar och när de blev fulla fick de backa ner och hämta dom.

Grusgröpperna var så djupa att ofta samlades vatten där så man kunde bada. (Evas kommentar vi från gårdarna i närheten åkte dit på kvällarna och badade när man hade jobbat färdigt på gårderna. Där fanns också vattenödlor).

Kommentarer via Facebook januari 2021

Barbro Ekström: Järnvägsstationen 1910.

Håkan Hindsefelt: *Trevliga minnen: Från busstationen åkte jag till skolan i Bärsta 56-59, kanske inte hela tiden. Från järnvägsstationen var det TGOJs rälsbuss till realskolan och gymnasiet i Nyköping. Kommer ihåg JoJo som en ganska surmulen herre som vi försökte muntra upp genom att skifta telefonlurarna på expeditionen när han var ute och vevade på ställverket.*

Robert Gustafsson: *Så dumt att riva detta hus. Starta rälsbussen igen!*

Morgan Lee Andersson: *Lilla kiosken, eller "gula kiosken" (Chorren) var även ett populärt tillhåll på 1970-talet för Stigtomtas bilburna ungdomar, och även för oss något yngre som ofta handlade godis där. Telefonkiosk fanns också så man kunde ringa om man hade en 25-öring*

Anna-Karin Olsson: Ja o jag letade mynt under golvet i telefonkiosken!

Maud Ekdahl: *Många minnen finns från järnvägsstationen och JoJo som var lite barsk och som man hade respekt för. Åkte TGOJ:s rälsbuss till och från Nyköping då jag gick på läroverket och senare till arbetet i Nyköping och i Flen. Bosatte mig i Flen och åkte till Stigtomta, med båda mina barn, någon av de sista resorna som gjordes med rälsbussen i slutet av 1970-talet.*

Minns också i mitten av -50-talet, innan min pappa köpte bil, hur spännande det var att åka med det jättelika tåget till Nyköping och besöka min farmor, lite av skräckblandad förtjusning.

Britta Öberg, kiosken, busstationen och de röda TGOJ-bussarna minns jag mycket väl. Åkte också buss till Bärsta skola från busstationen då jag gick i tredje klass 1960-61, men kan inte komma på om det var skolans buss då. Första och andra klass gick jag i Mjältnäs skola och dit fick vi åka med de röda TGOJ-bussarna. Bodde man som jag i den övre delen av samhället kunde man stiga på bussen vid macken, det var vänstertrafik då!

Eva Sandström: *30-öres och 50-öresglass kunde man köpa i kiosken som belöning för man varit duktig och cyklat till simskolan i Bärsta. Kallades 50-öresglassen för puck?*